A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2022. április 28.*

„Előzetes döntéshozatal – 2014/24/EU irányelv – Közbeszerzési szerződések odaítélése – 63. cikk – Más szervezetek kapacitásainak gazdasági szereplők csoportja általi igénybevétele – Az ajánlatkérő azon lehetősége, hogy megkövetelje, hogy bizonyos kritikus fontosságú feladatokat e csoport egyik tagja végezzen el – Nemzeti szabályozás, amely előírja, hogy a megbízott vállalkozásnak meg kell felelnie a kritériumoknak, és a szolgáltatásokat nagyrészt neki kell teljesítenie”

A C-642/20. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Consiglio di giustizia amministrativa per la Regione siciliana (Szicília tartomány közigazgatási jogi tanácsa, Olaszország) a Bírósághoz 2020. november 27-én érkezett, 2020. október 14-i határozatával terjesztett elő

a **Caruter Srl**

és

az **S.R.R. Messina Provincia SCpA**,

a **Comune di Basicò**,

a **Comune di Falcone**,

a **Comune di Fondachelli Fantina**,

a **Comune di Gioiosa Marea**,

a **Comune di Librizzi**,

a **Comune di Mazzarrà Sant’Andrea**,

a **Comune di Montagnareale**,

a **Comune di Oliveri**,

a **Comune di Piraino**,

* Az eljárás nyelve: olasz.

a **Comune di San Piero Patti**,

a **Comune di Sant'Angelo di Brolo**,

a **Regione Siciliana – Urega – Ufficio regionale espletamento gare d'appalti lavori pubblici Messina**,

Regione Siciliana – Assessorato regionale delle infrastrutture e della mobilità

között,

a **Ditta individuale Pippo Pizzo**,

az **Onofaro Antonino Srl**,

a **Gial Plast Srl**,

a **Colombo Biagio Srl**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: C. Lycourgos tanácselnök, S. Rodin (előadó), J.-C. Bonichot, L. S. Rossi és O. Spineanu-Matei bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Ditta individuale Pippo Pizzo képviseletében R. Rotigliano avvocato,

– az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítői: C. Colelli avvocato dello Stato és M. Cherubini procuratore dello Stato,

– az Európai Bizottság képviseletében G. Wils, G. Gattinara és P. Ondrůšek, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 94., 65. o.; helyesbítések: HL 2015. L 275., 68. o.; HL 2020. L 211., 22. o.) 63. cikkének a letelepedési szabadság, valamint a szolgáltatásnyújtási szabadság EUMSZ 49. és EUMSZ 56. cikkben kimondott elveivel összefüggésben történő értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Caruter Srl, valamint az S.R.R. Messina Provincia SCpA (a továbbiakban: SRR), a Comune di Basicò (Basicò település, Olaszország), a Comune di Falcone (Falcone település, Olaszország), a Comune di Fondachelli Fantina (Fondachelli Fantina település, Olaszország), a Comune di Gioiosa Marea (Gioiosa Marea település, Olaszország), a Comune di Librizzi (Librizzi település, Olaszország), a Comune di Mazzarrà Sant'Andrea (Mazzarrà Sant'Andrea település, Olaszország), a Comune di Montagnareale (Montagnareale település, Olaszország), a Comune di Oliveri (Oliveri település, Olaszország), a Comune di Piraino (Piraino település, Olaszország), a Comune di San Piero Patti (San Piero Patti település, Olaszország), a Comune di Sant'Angelo di Brolo (Sant-Angelo di Brolo település, Olaszország), valamint a Regione Siciliana – Urega – Ufficio regionale espletamento gare d'appalti lavori pubblici Messina (Szicília tartomány – Urega – Építési beruházásokra irányuló közbeszerzések regionális hivatala, Messina, Olaszország) és a Regione Siciliana – Assessorato regionale delle infrastrutture e della mobilità (Szicília tartomány – Infrastrukturális és mobilitási regionális igazgatóság, Olaszország) között az SRR keretében együttműködő 33 településen nyújtott, a szelektíven gyűjtött és a nem szelektíven gyűjtött szilárd települési hulladékok eltakarítására, begyűjtésére és szállítására irányuló szolgáltatásra, valamint egyéb köztisztasági szolgáltatásokra vonatkozó közbeszerzési szerződés odaítélése tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 2014/24 irányelv (1) és (2) preambulumbekezdése értelmében:

„(1) A közbeszerzési szerződések tagállami hatóságok által vagy nevében történő odaítélésének meg kell felelnie az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) alapelveinek, különösen az áruk szabad mozgásának, a letelepedés szabadságának és a szolgáltatásnyújtás szabadságának, valamint az ezekből származó elveknek, mint például az egyenlő bánásmód, a megkülönböztetés tilalma, a kölcsönös elismerés, az arányosság és az átláthatóság elvének. Ugyanakkor a bizonyos értéket meghaladó közbeszerzési szerződések tekintetében a nemzeti közbeszerzési eljárásokat koordináló rendelkezéseket kell megállapítani annak érdekében, hogy az említett elvek a gyakorlatban is érvényesüljenek, és a közbeszerzés területén biztosítva legyen a verseny.

(2) […] a közbeszerzési szabályokat […] felül kell vizsgálni és modernizálni kell a közkiadások hatékonyságának növelése érdekében, elősegítve különösen a kis- és középvállalkozásoknak (kkv-k) a közbeszerzésben való részvételét […]. Szükség van ezenkívül az alapfogalmak tisztázására a jogbiztonság érdekében, valamint az Európai Unió Bírósága vonatkozó állandó ítélkezési gyakorlata egyes aspektusainak beépítésére."

4 Ezen irányelv „Fogalommeghatározások” című 2. cikkének (1) bekezdése előírja:

„Ezen irányelv alkalmazásában a következő fogalommeghatározásokat kell alkalmazni:

[…]

10. »gazdasági szereplő«: bármely természetes vagy jogi személy, vagy közjogi intézmény, illetve ilyen személyek és/vagy szervek csoportja, beleértve vállalkozások ideiglenes szövetségeit is, aki, illetve amely a piacon építési beruházások és/vagy építmények kivitelezését, áru leszállítását vagy szolgáltatások nyújtását kínálja;

[…]”

5 Az említett irányelv „Gazdasági szereplők” című 19. cikkének (2) bekezdése a következőket írja elő:

„A közbeszerzési eljárásokban részt vehetnek gazdasági szereplők csoportjai, többek között ideiglenes szövetségek is. Az ajánlatkérő szervek nem követelhetik meg, hogy ezek valamely konkrét jogi formával rendelkezzenek ahhoz, hogy ajánlatot tehessenek, illetve részvételre jelentkezhessenek.

Ha szükséges, az ajánlatkérő szervek egyértelművé tehetik a közbeszerzési dokumentumokban, hogy a gazdasági szereplők csoportjainak a gazdasági-pénzügyi helyzet, illetve az 58. cikkben említett technikai-szakmai alkalmasság tekintetében hogyan kell teljesíteniük a követelményeket, amennyiben ez objektív okokból indokolt és arányos. A tagállamok megállapíthatják az arra vonatkozó általános feltételeket, hogy a gazdasági szereplők csoportjai mely esetekben teljesítik az említett feltételeket.

A szerződés a gazdasági szereplők ilyen csoportjai csoportok általi teljesítésére vonatkozó olyan feltételeknek, amelyek eltérnek az egyéni résztvevőkkel szemben támasztottaktól, szintén objektív okokkal indokolhatóaknak és arányosaknak kell lenniük.”

6 Ugyanezen irányelv „Kiválasztási szempontok” című 58. cikkének (3) és (4) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(3) A gazdasági és pénzügyi helyzet tekintetében az ajánlatkérő szerv olyan követelményeket írhat elő, amelyek szavatolják, hogy a gazdasági szereplő rendelkezik a szerződés teljesítéséhez szükséges gazdasági és pénzügyi kapacitással. E célból az ajánlatkérő szerv előírhatja különösen azt, hogy a gazdasági szereplő meghatározott minimális éves árbevétellel – és ezen belül a szerződés által érintett területre vonatkozó minimális éves árbevétellel – rendelkezzen. Ezenfelül az ajánlatkérő szerv azt is előírhatja, hogy a gazdasági szereplők nyújtsanak tájékoztatást éves beszámolójukról […]. Az ajánlatkérő szerv előírhatja a szakmai felelősségbiztosítás megfelelő szintjét is.

[…]

(4) A műszaki és szakmai alkalmasság tekintetében az ajánlatkérő szerv előírhatja, hogy a gazdasági szereplők rendelkezzenek a szerződés megfelelő minőségi színvonal szerinti teljesítéséhez szükséges emberi és műszaki erőforrásokkal és tapasztalattal.

[…]”

7 A 2014/24 irányelvnek a „Más szervezetek kapacitásainak igénybevétele” című 63. cikke kimondja:

„(1) Az 58. cikk (3) bekezdése szerint meghatározott, a gazdasági és pénzügyi helyzetre vonatkozó kritériumok, valamint az 58. cikk (4) bekezdése szerint meghatározott, a technikai és szakmai alkalmasságra vonatkozó kritériumok tekintetében a gazdasági szereplő adott esetben és egy adott szerződés vonatkozásában egyéb szervezetek kapacitásait is igénybe veheti, a velük fennálló kapcsolatának jogi természetétől függetlenül. Mindazonáltal a[z] […] iskolai végzettségekkel és szakképzettségekkel, valamint a releváns szakmai tapasztalattal kapcsolatos kritériumokat illetően a gazdasági szereplők csak akkor vehetik igénybe más szervezet kapacitásait, ha az adott szervezet valósítja meg azokat az építési beruházásokat vagy szolgáltatásokat, amelyekhez e kapacitásokra szükség van. Amennyiben a gazdasági szereplő más szervezetek kapacitásaira kíván támaszkodni, bizonyítania kell az ajánlatkérő szerv felé, hogy a szükséges erőforrások a rendelkezésére fognak állni; a bizonyítás történhet például oly módon, hogy bemutatja az említett szervezetek erre vonatkozó kötelezettségvállalását.

[…]

Ugyanezen feltételek mellett a gazdasági szereplőknek a 19. cikk (2) bekezdése szerinti csoportja is igénybe veheti a csoport tagjainak vagy más szervezeteknek a kapacitásait.

(2) Építési beruházásra vagy szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződés, illetve árubeszerzésre irányuló szerződéssel kapcsolatos beállítási vagy üzembe helyezési műveletek esetén az ajánlatkérő szerv előírhatja, hogy bizonyos kritikus fontosságú feladatokat maga az ajánlattevő vagy – amennyiben az ajánlatot gazdasági szereplők egy a 19. cikk (2) bekezdése szerinti csoportja nyújtotta be – a csoport egyik tagja végezzen el.”

Az olasz jog

8 A decreto legislativo du 18 avril 2016, n. 50 – Codice dei contratti pubblici (a GURI 2016. április 19-i rendes mellékletének 91. száma) (közbeszerzési kódex) a kiválasztási kritériumokra és az iratanyag elkészítéséhez való segítségnyújtásra vonatkozó 83. cikkének (8) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az ajánlatkérő szervnek az eljárást megindító hirdetményben vagy a szándék megerősítésére vonatkozó felhívásban fel kell tüntetnie a – minimális teljesítményszintekként is kifejezhető – előírt részvételi feltételeket, valamint a megfelelő bizonyítási eszközöket, és formálisan, valamint érdemben ellenőriznie kell a vállalkozás teljesítőképességét, technikai és szakmai alkalmasságát, beleértve az emberi és szervezeti erőforrásait, valamint a ténylegesen végzett tevékenységeket. A 45. cikk (2) bekezdésének d), e), f) és g) pontjában említett jogalanyok esetében a hirdetményben adott esetben fel kell tüntetni, hogy a részt vevő különböző versenytársaknak milyen arányban kell ezeket a kritériumokat teljesíteniük. A megbízottnak minden esetben meg kell felelnie a kritériumoknak, és a szolgáltatásokat nagyrészt neki kell teljesítenie. A hirdetmények és az ajánlati felhívások – a kizárás terhe mellett – nem tartalmazhatnak más követelményeket, mint amelyeket a jelen törvény és más hatályos törvényi rendelkezések tartalmaznak. Az ilyen követelmények minden esetben semmisek.”

9 E kódexnek az egyéb szervezetek kapacitásainak igénybevételére vonatkozó 89. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A 45. cikk szerinti önálló vagy csoport részét képező gazdasági szereplő egy adott közbeszerzés vonatkozásában a 83. cikk (1) bekezdésének b) és c) pontjában meghatározott, a közbeszerzési

eljárásban való részvételhez szükséges gazdasági, pénzügyi, műszaki és szakmai jellegű kritériumok teljesítésére vonatkozó igénynek – minden esetben a 80. cikkben meghatározott kritériumok kivételével – egyéb szervezetek – köztük akár a csoportban részt vevő szervezetek – kapacitásaira támaszkodva is eleget tehet, függetlenül az e szervezetekkel fennálló kapcsolatának jogi természetétől. […]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

10 Az SRR közbeszerzési eljárást indított az SRR keretében együttműködő 33 településen nyújtott, a szelektíven gyűjtött és a nem szelektíven gyűjtött szilárd települési hulladékok eltakarítására, begyűjtésére és a hulladékkezelő létesítményekbe történő szállítására irányuló szolgáltatásra, valamint egyéb köztisztasági szolgáltatásokra vonatkozó közbeszerzési szerződés odaítélése tárgyában. A hozzáadottérték-adó (héa) nélkül 42 005 042,16 euró összértékű, hét évre szóló szerződést három részre osztották. A hirdetmény minden egyes rész vonatkozásában meghatározta a teljesítendő gazdasági/pénzügyi és műszaki kapacitási követelményeket. Ezenkívül a szerződés odaítélése céljából a legjobb minőség/ár arány alapján a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat szempontjának alkalmazását írták elő.

11 Ami a 2. részt illeti, amelynek értéke 19 087 724,73 euró volt, és amely 11 településre vonatkozott, a szerződést a ditta individuale Pippo Pizzo, az Onofaro Antonino Srl és a Gial Plast Srl által alkotott ideiglenes vállalati társulásnak (a továbbiakban: ATI Pippo Pizzo) ítélték oda, míg a második helyezést a Caruter Srl és a Gilma Srl által alkotott ideiglenes vállalati társulás (a továbbiakban: ATI Caruter) nyerte el.

12 Az ATI Caruter keresetet indított a Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia (Szicília tartomány közigazgatási bírósága, Olaszország) előtt a szerződést az ATI Pippo Pizzo részére odaítélő határozattal szemben. Ez utóbbi egyúttal viszontkeresetet nyújtott be az ATI Caruter közbeszerzési eljárásban való részvételét megengedő határozattal szemben.

13 2019. december 19-i ítéletével e bíróság helyt adott az alapkeresetnek, és megsemmisítette az ATI Pippo Pizzo közbeszerzési eljárásban való részvételének engedélyezését, valamint a szerződés ez utóbbi részére történő odaítélését. A viszontkereset elbírálása során szintén megsemmisítette az ATI Caruter közbeszerzési eljárásban való részvételének engedélyezéséről szóló határozatot.

14 Az említett bíróság megállapította, hogy a közbeszerzési kódex 83. cikkének (8) bekezdése és 89. cikke együttesen értelmezett rendelkezéseinek megfelelően a megbízott vállalkozás mindig igénybe veheti a csoport részét képező többi gazdasági szereplő kapacitását, feltéve azonban, hogy ő maga teljesíti a részvételi feltételeket, és a többi gazdasági szereplőhöz képest nagyrészt ő teljesíti a szolgáltatásokat. Márpedig a jelen ügyben a ditta individuale Pippo Pizzo önmagában nem felelt meg az alapügyben szóban forgó hirdetményben előírt feltételeknek, és nem vehette igénybe az ideiglenes társulás azon többi vállalkozásának kapacitását, amelynek megbízottja volt.

15 Az ATI Caruter fellebbezést nyújtott be ezen ítélettel szemben a kérdést előterjesztő bírósághoz, a Consiglio di giustizia amministrativa per la Regione sicilianához (Szicília tartomány közigazgatási jogi tanácsa, Olaszország). Az ATI Pippo Pizzo a maga részéről az említett ítélettel szemben csatlakozó fellebbezést nyújtott be.

16 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a közbeszerzési kódexnek az elsőfokú bíróság általi értelmezése, amely szerint a megbízottnak minden esetben meg kell felelnie a részvételi feltételeknek, és a szolgáltatásokat nagyrészt neki kell teljesítenie, ellentétes lehet a 2014/24 irányelv 63. cikkével, mivel ez utóbbi cikk nem tűnik úgy, hogy korlátozná a gazdasági szereplő azon lehetőségét, hogy harmadik személyek kapacitásait vegye igénybe.

17 E körülmények között határozott úgy a Consiglio di giustizia amministrativa per la Regione siciliana (Szicília tartomány közigazgatási jogi tanácsa, Olaszország), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Ellentétes-e a [2014/24] irányelvnek az egyéb szervezetek kapacitására való támaszkodásra vonatkozó 63. cikkével, valamint a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságának az [EUMSZ] 49. és [EUMSZ] 56. [cikkben] rögzített elvével a [közbeszerzési kódex] 83. cikke (8) bekezdésének [harmadik] mondatában meghatározott »kiválasztási és hiánypótlási kritériumokra« vonatkozó olasz nemzeti szabályozás alkalmazása abban az értelemben, hogy az egyéb szervezetek kapacitására való támaszkodás ([közbeszerzési kódex] 89. cikkében meghatározott) intézményének igénybevétele esetén minden esetben a megbízottnak kell teljesítenie a kritériumokat és nagyrészt neki kell nyújtania a szolgáltatásokat?”

A gyorsított eljárás iránti kérelemről

18 A kérdést előterjesztő bíróság azt kérte, hogy a Bíróság a jelen ügy tekintetében alkalmazza az eljárási szabályzatának 105. cikke szerinti gyorsított eljárást.

19 Kérelmének alátámasztására e bíróság arra hivatkozott, hogy a jelen ügy egy olyan elvi kérdést vet fel, amely hatással van azon gazdasági szereplők döntéseire, amelyek a közbeszerzési eljárásban való részvétel érdekében harmadik személy vállalkozás kapacitásait kívánják igénybe venni, és hogy e kérdés az olasz bíróságok előtt számos jogvita tárgyát képezi. Ezenkívül az alapügyben szóban forgó közbeszerzési szerződés odaítélési eljárásának folytatása a Bíróság döntésétől függ, mivel a kérdést előterjesztő bíróság már minden más érvről határozott. Végül e közbeszerzési szerződés 2. része Szicília tartomány tizenegy települése számára a szilárd települési hulladék begyűjtésére és szállítására irányuló szolgáltatásra, valamint egyéb köztisztasági szolgáltatásokra vonatkozik, és e szerződés összege 19 087 724,73 eurót tesz ki.

20 E tekintetben az eljárási szabályzat 105. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a kérdést előterjesztő bíróság kérelmére vagy kivételesen hivatalból a Bíróság elnöke – az előadó bíró és a főtanácsnok meghallgatását követően – dönthet úgy, hogy az előzetes döntéshozatal tekintetében gyorsított eljárást alkalmaz, ha az ügy jellege megköveteli, hogy elbírálására a lehető legrövidebb időn belül kerüljön sor.

21 Mindenekelőtt azon tényt illetően, hogy a felmerült kérdés Olaszországban széles körben jogvita tárgyát képezi, emlékeztetni kell arra, hogy az eljárási szabályzat 105. cikkének (1) bekezdésében említett gyorsított eljárás olyan eljárási eszköz, amelynek célja a rendkívüli szükséghelyzetre való reagálás (2010. augusztus 31-i UEFA és British Sky Broadcasting végzés, C-228/10, nem tették közzé, EU:C:2010:474, 6. pont; 2017. december 20-i M. A. és társai végzés, C-661/17, nem tették közzé, EU:C:2017:1024, 17. pont; 2019. január 18-i Adusbef és társai végzés, C-686/18, nem tették közzé, EU:C:2019:68, 11. pont).

22 Márpedig az előterjesztett kérdésben esetlegesen érintett személyek vagy jogi helyzetek jelentős száma önmagában nem képezhet olyan rendkívüli körülményt, amely igazolhatná a gyorsított eljárás alkalmazását (a Bíróság elnökének 2018. március 8-i Vitali végzése, C-63/18, nem tették közzé, EU:C:2018:199, 17. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

23 Ezt követően, ami azt a tényt illeti, hogy az alapjogvita megoldása attól a választól függ, amelyet a Bíróság az előterjesztett kérdésre ad, az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy önmagában a jogalanyok azon érdeke – bármennyire jogos is –, hogy a lehető legrövidebb időn belül meghatározzák az uniós jogból eredő jogaik terjedelmét, nem alkalmas arra, hogy az eljárási szabályzat 105. cikkének (1) bekezdése értelmében vett kivételes körülmény fennállását megalapozza (a Bíróság elnökének 2018. március 8-i Vitali végzése, C-63/18, nem tették közzé, EU:C:2018:199, 18. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

24 Ami egyébiránt az alapügyben szóban forgó közbeszerzési szerződés tárgyát képező munkálatok állítólagosan sürgős jellegét illeti, meg kell állapítani, hogy a Bíróság előtt folyamatban lévő jogvita rövid időn belül történő elbírálásának követelménye nem következhet abból a puszta tényből, hogy a kérdést előterjesztő bíróság köteles biztosítani a jogvita gyors rendezését, sem pusztán abból a körülményből, hogy a közbeszerzési szerződés tárgyát képező munkálatok késedelme vagy felfüggesztése káros hatással lehet az érintett személyekre (lásd ebben az értelemben: a Bíróság elnökének 2007. július 18-i Bizottság kontra Lengyelország végzése, C-193/07, nem tették közzé, EU:C:2007:465, 13. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; a Bíróság elnökének 2018. március 8-i Vitali végzése, C-63/18, nem tették közzé, EU:C:2018:199, 19. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

25 Végül, ami az alapügyben szóban forgó szerződés értékét illeti, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a gazdasági érdekek – legyenek bármennyire jelentősek és jogosak – önmagukban nem indokolhatják a gyorsított eljárás alkalmazását (a Bíróság elnökének 2017. március 16-i Abanca Corporación Bancaria végzése, C-70/17, nem tették közzé, EU:C:2017:227, 13. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

26 E körülmények között a Bíróság elnöke 2021. január 13-án az előadó bíró és a főtanácsnok meghallgatását követően úgy határozott, hogy nem ad helyt a gyorsított eljárás iránti kérelemnek.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

27 Az olasz kormány az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlanságára hivatkozik a felvetett problematika hipotetikus jellege okán, és úgy véli, hogy e kérelemnek az alapügy sajátos tárgyával kapcsolatos relevanciája nem bizonyított.

28 E tekintetben a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a Bíróság és a nemzeti bíróságok között az EUMSZ 267. cikk alapján létrehozott együttműködés keretében kizárólag az alapügyben eljáró és a meghozandó bírósági határozatért felelős nemzeti bíróság feladata, hogy az ügy sajátosságaira tekintettel megítélje mind az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szükségességét az ügydöntő határozat meghozatala szempontjából, mind a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciáját. Következésképpen, ha a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozatot hozni (2018. december 4-i Minister for Justice and Equality és Commissioner of An Garda Síochána ítélet, C-378/17, EU:C:2018:979, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

29 Ennélfogva az uniós jogra vonatkozó kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróság előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéséről való határozathozatalt, ha valamely uniós jogi szabály kért értelmezése vagy érvényességének kért értékelése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli és jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (lásd ebben az értelemben: 2013. február 26-i Melloni ítélet, C-399/11, EU:C:2013:107, 29. pont; 2021. március 26-i Fedasil végzés, C-134/21, EU:C:2021:257, 48. pont),

30 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés uniós jogi rendelkezések, konkrétan a 2014/24 irányelv 63. cikkének értelmezésére vonatkozik, és hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kellő módon ismerteti a ténybeli és jogi hátteret ahhoz, hogy a Bíróság meg tudja határozni e kérdés terjedelmét.

31 Ráadásul nem úgy tűnik, hogy a kért értelmezés bármiféle kapcsolatot nélkülözne az alapügyek tényállásával vagy tárgyával, illetve hogy a probléma hipotetikus jellegű lenne. Ugyanis, míg a 2014/24 irányelv 63. cikke csak azt teszi lehetővé az ajánlatkérők számára, hogy megköveteljék, hogy valamely csoport fővállalkozása maga végezzen „bizonyos kritikus fontosságú feladatokat”, az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az alapügyben szóban forgó szerződést elnyerő vállalkozást azért zárták ki az eljárásból, mert az építési beruházásokat „nagyrészt” nem ő végezte volna, amint azt a közbeszerzési kódex 83. cikkének (8) bekezdése megköveteli.

32 Következésképpen a Bíróságnak a kérdést előterjesztő bíróság által kért értelmezésre adandó válasza szükséges e bíróság számára ahhoz, hogy meg tudja hozni az ítéletét.

33 Következésképpen az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadható.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

34 Kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2014/24 irányelv 63. cikkét az EUMSZ 49. és EUMSZ 56. cikkel összefüggésben úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint gazdasági szereplők – közbeszerzési szerződés odaítélésére irányuló eljárásban részt vevő – csoportjának megbízott vállalkozása köteles megfelelni a hirdetményben előírt kritériumoknak, és az e szerződés keretébe tartozó szolgáltatásokat nagyrészt neki kell teljesítenie.

35 Előzetesen meg kell állapítani, hogy amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, a 2014/24 irányelv alkalmazandó az alapügyben szereplő tényállásra. Egyébiránt hangsúlyozni kell, hogy ezen irányelv rendelkezéseit, annak (1) preambulumbekezdésének értelmében a letelepedés szabadságának és a szolgáltatásnyújtás szabadságának elvével, és az azokból származó elvekkel összhangban kell értelmezni. Következésképpen az előterjesztett kérdést nem kell külön megvizsgálni az EUMSZ 49. és EUMSZ 56. cikk alapján (lásd analógia útján: 2016. november 10-i Ciclat ítélet, C-199/15, EU:C:2016:853, 25. pont). Mivel végeredményben a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem nem vet fel semmilyen új kérdést a letelepedés szabadságának és a szolgáltatásnyújtás szabadságának elvére vagy az abból eredő elvekre vonatkozóan, elegendő az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést a 2014/24 irányelvre hivatkozással kezelni.

36 Ezen irányelv 63. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy egy gazdasági szereplő egy adott szerződés vonatkozásában, a gazdasági és pénzügyi helyzetre vonatkozó kritériumok, valamint a technikai és szakmai alkalmasságra vonatkozó kritériumok tekintetében egyéb szervezetek kapacitásait is igénybe veheti, és hogy ugyanezen feltételek mellett a gazdasági szereplők csoportja is igénybe veheti a csoport tagjainak vagy más szervezeteknek a kapacitásait. A (2) bekezdésében egyébiránt pontosítja, hogy bizonyos típusú szerződések, köztük a szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződések esetén „az ajánlatkérő szerv előírhatja, hogy bizonyos kritikus fontosságú feladatokat maga az ajánlattevő vagy – amennyiben az ajánlatot gazdasági szereplők egy […] csoportja nyújtotta be – a csoport egyik tagja végezzen el”.

37 Márpedig a közbeszerzési kódex 83. cikkének (8) bekezdése azáltal, hogy a gazdasági szereplők csoportjának megbízott vállalkozását arra kötelezi, hogy a szolgáltatást a csoport valamennyi tagjához képest „nagyrészt” maga végezze, vagyis hogy a szerződés által lefedett valamennyi szolgáltatás nagyobb részét teljesítse, a 2014/24 irányelvben előírtnál szigorúbb feltételt határoz meg, amely arra szorítkozik, hogy felhatalmazza az ajánlatkérő szervet arra, hogy a hirdetményben előírja, hogy bizonyos kritikus fontosságú feladatokat közvetlenül a gazdasági szereplők csoportjának egyik tagja végezze el.

38 Az ezen irányelv által bevezetett szabályozás szerint az ajánlatkérő szervek megkövetelhetik, hogy bizonyos kritikus fontosságú feladatokat közvetlenül maga az ajánlattevő végezzen el, vagy ha az ajánlatot a 2014/24 irányelv 19. cikkének (2) bekezdésében említett, gazdasági szereplők csoportja nyújtja be, az említett csoport valamely tagja, míg az alapügyben szóban forgó nemzeti jog szerint a nemzeti jogalkotó írja elő horizontálisan valamennyi olaszországi közbeszerzési szerződés tekintetében, hogy a gazdasági szereplők csoportjának megbízottja teljesítse a szolgáltatások nagyobb részét.

39 Igaz, hogy a 2014/24 irányelv 19. cikke (2) bekezdésének második albekezdése előírja, hogy a tagállamok részletes szabályokat állapíthatnak meg arra vonatkozóan, hogy a gazdasági szereplők csoportjai hogyan teljesíthetik az 58. cikkben meghatározott, a gazdasági és pénzügyi helyzetre, valamint a technikai és szakmai alkalmasságra vonatkozó feltételeket.

40 Mindazonáltal, még ha a kritikus fontosságú feladatok teljesítésére való alkalmasság a 2014/24 irányelv 19. és 58. cikke értelmében vett „technikai alkalmasság” fogalma alá is tartozna, ami lehetővé tenné a nemzeti jogalkotó számára, hogy azt az irányelv 19. cikkének (2) bekezdésében előírt részletes szabályokba foglalja, a közbeszerzési kódex 83. cikke (8) bekezdésének harmadik mondatában foglalthoz hasonló olyan szabály, amely a gazdasági szereplők csoportjának megbízottját arra kötelezi, hogy közvetlenül maga végezze el a feladatok nagyobb részét, meghaladja az említett irányelv által megengedett mértéket. Az ilyen szabály ugyanis nem korlátozódik annak pontosítására, hogy a gazdasági szereplők csoportjának milyen módon kell biztosítania azt, hogy az említett irányelv 58. cikkének (4) bekezdésével összefüggésben értelmezett 19. cikkének (2) bekezdése értelmében a szerződés teljesítéséhez szükséges emberi és műszaki erőforrásokkal rendelkezzen, hanem magára a szerződés teljesítésére vonatkozik, és e tekintetben megköveteli, hogy azt nagyrészt a csoport megbízottja végezze.

41 Végül igaz, hogy a 2014/24 irányelv 63. cikkének (2) bekezdése szerint az ajánlatkérő szerv többek között a szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződések esetében megkövetelheti, hogy „bizonyos kritikus fontosságú feladatokat” a gazdasági szereplők csoportjának egyik tagja végezze.

42 Ugyanakkor a 2014/24 irányelv nyelvi változatai közötti enyhe különbségek ellenére az ezen irányelv több nyelvi változatában – köztük a francia *(„certaines tâches essentielles”)* és az olasz *(„taluni compiti essenziali”)* nyelvi változatban – alkalmazott, „bizonyos alapvető feladatok” kifejezésből, valamint az említett irányelv más változataiban – köztük a spanyol nyelvi változatban *(„determinadas tareas críticas”)*, a német nyelvi változatban *(„bestimmte kritische Aufgaben”)*, az angol nyelvi változatban *(„certain critical tasks”)*, a holland nyelvi változatban *(„bepaalde kritieke taken”)* és a román nyelvi változatban *(„anumite sarcini critice”)* – alkalmazott „bizonyos kritikus fontosságú feladatok” kifejezésből egyértelműen kitűnik, hogy az uniós jogalkotó akarata – az ugyanezen irányelv (1) és (2) preambulumbekezdésében meghatározott célokkal összhangban – valamely csoporton belül az egyetlen gazdasági szereplőre kiróható kötelezettségek korlátozása, minőségi és nem pusztán mennyiségi megközelítést követve, annak érdekében, hogy ösztönözzék a csoportoknak, például a kis- és középvállalkozások ideiglenes társulásainak a részvételét a közbeszerzési eljárásokban. Az olyan követelmény, mint amelyet a közbeszerzési kódex 83. cikke (8) bekezdésének harmadik mondata ír elő, és amely a „[nagyobb részben teljesített] szolgáltatásokra” terjed ki, ellentétes ezzel a megközelítéssel, túlmutat a 2014/24 irányelv 63. cikkének (2) bekezdésében használt célzott fogalmakon, és így sérti az e területre vonatkozó irányelvek által elérni kívánt célkitűzést, amely a közbeszerzések lehető legszélesebb verseny előtti megnyitására, valamint a kis- és középvállalkozások hozzáférésének megkönnyítésére irányul (2016. június 2-i Pizzo ítélet, C-27/15, EU:C:2016:404, 27. pont).

43 Egyébiránt, míg a 2014/24 irányelv 63. cikkének (2) bekezdése arra szorítkozik, hogy felhatalmazza az ajánlatkérőket, hogy többek között a szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződések esetén megköveteljék, hogy bizonyos feladatokat a gazdasági szereplők csoportjának egyik vagy másik tagja végezzen el, a közbeszerzési kódex 83. cikkének (8) bekezdése annak követelményét írja elő, hogy a szolgáltatásokat nagyrészt kizárólag a csoport megbízottjának kell teljesíteni, kizárva a csoportban részt vevő többi vállalkozást, és így indokolatlanul korlátozza a 2014/24 irányelv 63. cikkének (2) bekezdésében alkalmazott kifejezések értelmét és terjedelmét.

44 A fentiekre tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2014/24 irányelv 63. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint gazdasági szereplők – közbeszerzési szerződés odaítélésére irányuló eljárásban részt vevő – csoportjának megbízott vállalkozása köteles megfelelni a hirdetményben előírt kritériumoknak, és az e szerződés keretébe tartozó szolgáltatásokat nagyrészt neki kell teljesítenie.

A költségekről

45 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg. A fenti indokok alapján a Bíróság (tizedik tanács) a következőképpen határozott:

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

A közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 63. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint gazdasági szereplők – közbeszerzési szerződés odaítélésére irányuló eljárásban részt vevő – csoportjának

megbízott vállalkozása köteles megfelelni a hirdetményben előírt kritériumoknak, és az e szerződés keretébe tartozó szolgáltatásokat nagyrészt neki kell teljesítenie.

Aláírások